

3. Гишинский, Я. И. Глобализация, девиантность, социальный контроль: сборник статей – СПб.: Изд-во ДЕАН, 2009.
4. Туляков В. О. Кримінальне право сучасності: криза доктрини чи криза юрисдикцій? // Право України. – 2010. – №9 – С.40-45/
5. Туляков В. О. Сингулярність у кримінальному праві // Юридичний вісник України. – 2016. – №45 (1113). – С. 7.
6. Навроцький В. О. Кримінальне право і кримінальне законодавство // Право України. – 2011. – №9. – С. 20-24.
7. Навроцький В. О. Кримінальне право України в епоху глобалізації // Геополітика України: історія і сучасність. – 2010 – №22 – С. 140-152.
8. Туляков В. А. Виктимология (социальные и криминологические проблемы) : монография / В. А. Туляков. – Одесса : Юрид. л-ра, 2000.

Ю. А. Меліхова,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

В. В. Матвієнко,

студентка 1-го курсу Інституту прокуратури та кримінальної юстиції Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ВПЛИВ МОРАЛІ НА ЗАКОНОТВОРЧІСТЬ

Загальносоціальними передумовами ефективності права як регулятора суспільних відносин є його відповідність моральним нормам, рівню культури і громадським думкам.

Актуальність даного дослідження полягає у тому, що відносини в суспільстві регулюються різними соціальними нормами і значна роль серед них належить праву і моралі. Право регулює важливі сфери суспільного життя, а сфера регуляції моралі значно ширша, проявляється у правових нормах або конкурує з ними. Для того, щоб зрозуміти безпосередній вплив моральних норм на процес законотворчості, треба простежити, як впливають мораль і право на відносини між людьми, як окремо, так і у взаємозв'язку.

Взаємозв'язок права і моралі яскраво виявляється у процесі правотворчості. Деякі вчені вважали, що від того, в якій мірі норми права

виражають потреби й інтереси народу, наскільки ефективний їх вплив на поведінку людей, залежить багато в чому вирішення завдань, що поставили перед суспільством.

Зазвичай, державні організації, які створюють правові норми, діють двома способами: або розробляють і створюють нові, або санкціонують вже існуючі норми, що регулюють найважливіші суспільні відносини. У процесі правотворчості законодавці намагаються досягти суспільного компромісу, але це не завжди вдається, бо неможливо врахувати потреби кожного індивіда окремо. Інколи комусь треба дати більше суспільних благ, а чийсь інтереси дещо обмежити.

Вчені виділяють два способи вираження моральних принципів у нормативно-правових актах. По-перше, це закріплення вже сформованих у суспільстві правил поведінки, за такої дії у нормах, що створюються, відображається мораль суспільства або в цілому, або тих соціальних верств і груп, які брали участь у процесі законотворчості. По-друге, це творче створення нових норм, тобто відображення моралі суб'єктів правотворчості і тих класів і груп, чий інтереси ці суб'єкти представляють. Право і мораль тісно пов'язані: право спирається на мораль і допомагає їй бути дієвою, а мораль є основою юридичних норм. Звідси виходить, що все, що заборонене правом, як правило, заборонене і суспільною мораллю.

Треба враховувати, що закон та інші нормативно-правові акти мають поєднувати у своєму змісті два взаємообумовлених явища: право та справедливість, з одного боку, і соціальні, економічні інтереси суб'єкта правотворчості, з іншого. Якість змін в законодавстві пов'язана з тим, яке з явищ переважає у свідомості законодавця і яку він переслідує мету при формулюванні правової норми. Правотворчість є суб'єктивним процесом, бо залежить не тільки від правових і моральних цінностей, які склалися в суспільстві, а ще й від індивідуальних уявлень суб'єкта правотворчості.

У сучасному світі виникла певна тенденція орієнтації права на загальні права людини, принципи гуманізму права. Існування і реалізація правових норм стала основою морально-етичної системи і на думку Л. Н. Кисляк поняття «високоморальна людина» стало тотожним поняттю «законослухняний громадянин». Дана тенденція спостерігається в Конституції України.

Аналізуючи Основний Закон України можна побачити, що в преамбулі Верховна Рада України прагне розвивати і зміцнювати демократичну, соціальну, правову державу, усвідомлюючи відповідальність перед Богом, власною совістю, попередніми, нинішнім та майбутніми поколіннями. Тобто, поведінка даних суб'єктів правотворчості не може буди анархічною, а має підкорюватись таким загальнолюдським принципам моралі, як честь, справедливість, гідність.

У ст. 3 Конституції України зазначено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека є найвищою цінністю.

Згідно зі ст. 55 Основного Закону України, права і свободи людини захищаються судом. Кожен, має право захистити себе і свої права в українському або міжнародному суді, і це відповідає міжнародному принципу гуманізму.

Отже, якщо норми моралі знайшли відображення в Основному Законі держави, на основі якого і укладаються всі інші закони та підзаконні нормативно-правові акти, то таким чином закріплюється моральне начало в усьому законодавстві.

Г. Перетятко у своєму дослідженні довела, що найпоширенішими моральними категоріями у кодексах є «добросовісність» («недобросовісність») – близько 36% від загальної кількості моральних категорій. Майже в однаковій кількості разів у кодексах використано такі моральні категорії, як «мораль» («моральність», «аморальність»), «честь», «гідність», «справедливість» («несправедливість») – 20–22%. На категорії «совість», «гуманність», «непристойний» припадає загалом менше 2%; «толерантність», «цинічний», «антиетичний», «негідні інстинкти», «безчестя» не використано у жодному кодексі. Це доводить, що мораль є одним з основних чинників правотворення.

Отже, правове життя суспільства не може існувати поза моральними цінностями людини, зокрема свободи волі і вибору. Прийнято вважати, що вся правова система проходить моральну оцінку, тому моральні норми є невід'ємною частиною національного законодавства й активно впливають на процес законотворчості.

Список використаних джерел:

1. Г. Перетятко До питання про прямий вплив моралі на законотворчість в Україні // Г. Перетятко ISSN – 0136–8168. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2015. Випуск 61. – С. 57–63

2. Закон України «Про захист суспільної моралі» від 20 листопада 2003 року № 1296-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
3. Кисляк Л. Н. Відображення норм моралі в Конституції України. С. 51–59.
4. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30.
5. Топорнин Б. Н. Сильное государство – объективная потребность времени / Б. Н. Топорнин // Вопросы философии. – 2001. – № 7. – С. 3–24.
6. Законотворча діяльність : словник термінів і понять / [за заг. ред. В. М. Литвина]. – К. : Парламентське вид-во, 2004. – С. 104.

С. Є. Сиротенко,

*асистент кафедри цивільного права № 1
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

МОРАЛЬНІ КАТЕГОРІЇ ЯК ОСНОВА ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДНОГО СУДОЧИНСТВА

The Conscience of Europe – саме Совістю Європи вважають Європейський Суд з прав людини [1], моральні категорії у діяльності якого, як і у діяльності національних судів, які вершать правосуддя та втілюють у своїй діяльності найвищі соціальні цінності, перш за все, справедливості, відіграють надзвичайно важливу роль.

Вважається, що взаємопроникнення моралі і права базується на тому, що правове регулювання вбирає у себе відповідне коло моральних приписів, яким надається правова значущість [3].

При чому ціннісні орієнтири, якими керуються судді при вирішенні конкретних справ, особливо відшукуючи відповіді у край суперечливих чи не врегульованих правом відносинах, значною мірою черпаються саме з неправових джерел. За таких умов моральні категорії, які містяться, наприклад, в релігійних, звичаєвих, культурологічних, літературних, історичних джерелах тощо чи ґрунтуються на уяві про добро та людську гідність набувають значення первинних, стають масштабом пізнання правової дійсності та закладають основи світогляду.

ЗМІСТ

Гетьман А. П. ПЕРЕДМОВА 3

Тематичний напрям 1.

ТРАНСФОРМАЦІЇ МОРАЛЬНОЇ І ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Максимов С. І.

ВЗАЄМОДІЯ МОРАЛІ І ПРАВА 4

Лозовой В. О.

МОРАЛЬ І ПРАВО ЯК РЕГУЛЯТОРИ ДІЯЛЬНОСТІ
Й ПОВЕДІНКИ СОЦІАЛЬНИХ СУБ'ЄКТІВ 7

Погрібна В. Л.

ЧИ ВЛАСТИВА ПРАВУ АМОРАЛЬНІСТЬ?..... 10

Дзьобань О. П.

ДО ПРОБЛЕМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНОЇ
СФЕРИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА..... 14

Прудникова О. В.

АМБІВАЛЕНТНІСТЬ ВПЛИВУ ГЛОБАЛЬНИХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ
ПРОЦЕСІВ НА ВІТЧИЗНЯНУ ІНФОРМАЦІЙНУ КУЛЬТУРУ 17

Панков Г. Д.

ПРАВО ЧЕЛОВЕКА НА СУД В НОВОЗАВЕТНОЙ ЭТИКЕ 21

Криворучко С. К.

МОРАЛЬ ПОСТКОЛОНІАЛЬНОЇ ОСОБИСТОСТІ 25

Сідак Л. М.

ПРО НЕБЕЗПЕКИ МОРАЛЬНО-ПРАВОВОЇ АНОМІЇ
ДЛЯ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА 30

Колесников М. П.

К ПРОБЛЕМЕ СООТНОШЕНИЯ МОРАЛИ И ПРАВА
В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ..... 34

Меліхова Ю. А.

МОРАЛЬ І ПРАВО: ЗОНА СПІЛЬНОГО ПЕРЕБУВАННЯ..... 39

О. А. Stasevska, О. V. Umanets

INTERDEPENDENCE OF MORALITY AND LAW:
THE PHILOSOPHICAL ASPECT..... 43

Радутний О. Е.

МОРАЛЬ І ПРАВО ЕРИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ
ТА ЦИФРОВОЇ ЛЮДИНИ 46

Пономарьов О. С., Чеботарьов М. К., Терещенко К. І.

МОРАЛЬ І ПРАВО В СИСТЕМІ КУЛЬТУРИ
УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІДЕРА 51

Мищенко В. И.

ДУХОВНОСТЬ В СИСТЕМЕ ПРАВА..... 56

Сідак Л. М., Цицищук К. В.

МОРАЛЬНО-ПРАВОВА КУЛЬТУРА – ОСНОВА
ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ЮРИСТА..... 60

Тематичний напрям 2.

СУПЕРЕЧНОСТІ МОРАЛЬНОЇ І ПРАВОВОЇ ПРАКТИКИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Чурсин Н. Н.

К ВОПРОСУ О ПРОТИВОРЕЧИВОСТИ
МОРАЛЬНОЙ И ПРАВОВОЙ ПРАКТИКИ 65

Савінова Н. А.

КРИЗА ЦІННОСТЕЙ В ПАРАДИГМІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА 70

Меліхова Ю. А., Матвієнко В. В.

ВПЛИВ МОРАЛІ НА ЗАКОНОТВОРЧІСТЬ 74

Сиротенко С. Є.

МОРАЛЬНІ КАТЕГОРІЇ ЯК ОСНОВА ЗДІЙСНЕННЯ
ПРАВСУДНОГО СУДОЧИНСТВА 77

Трофименко В. А.

КОНТРОЛЬНА ВЛАДА ТА ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ:
ТОЧКИ ЗІТКНЕННЯ..... 80

Ткачова О. В., Бойко В. О.

МОРАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ПРОЦЕСУ
ВИПРАВЛЕННЯ ТА РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ЗАСУДЖЕНОГО..... 84

Соляник К. Є., Перцель К. С.

СПІВВІДНОШЕННЯ ПРАВА І МОРАЛІ
В ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА 89

Маслак Н. В., Нестеренко І. В.

ПИТАННЯ ЗАКОННОСТІ ТА МОРАЛЬНОСТІ
ЗАСТОСУВАННЯ КОНФІСКАЦІЇ ЯК ВИДУ ПОКАРАННЯ..... 92

Мохоицук Б. С., Шаранова В. В.

ПРАВОВИЙ ТА МОРАЛЬНИЙ АСПЕКТИ
ВІЛЬНОГО ОБІГУ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ..... 96

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Кафедра культурології

СУПЕРЕЧНОСТІ ВЗАЄМОДІЇ МОРАЛІ І ПРАВА В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

**Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
30 травня 2019 року**

Харків
«Право»
2019

Редакційна колегія:

А. П. Гетьман – д. ю. н., професор, заслужений діяч науки та техніки України, академік НАПрН України, проректор з наукової роботи НЮУ ім. Ярослава Мудрого;

В. О. Лозовой – д. філос. н., професор, завідувач кафедри культурології НЮУ ім. Ярослава Мудрого;

Н. В. Маслак – к. ю. н., асистент кафедри кримінального права № 1 НЮУ ім. Ярослава Мудрого, приватний нотаріус ХМНО Харківської області;

Ю. А. Меліхова – к. ю. н., доцент кафедри культурології НЮУ ім. Ярослава Мудрого;

О. В. Прудникова – д. філос. н., доцент, доцент кафедри культурології НЮУ ім. Ярослава Мудрого;

Л. М. Сідак – к. філос. н., доцент, доцент кафедри культурології НЮУ ім. Ярослава Мудрого, секретар редколегії;

Т. М. Слінько – к. ю. н., доцент, завідувач кафедри конституційного права України НЮУ ім. Ярослава Мудрого;

О. А. Шумейко – к. філол. н., доцент, доцент кафедри культурології НЮУ ім. Ярослава Мудрого

Суперечності взаємодії моралі і права в сучасному українському суспільстві : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 30 трав. 2019 р. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2019. – 200 с.

ISBN 978-966-937-725-8

Збірник містить наукові статті та тези наукових доповідей з питань філософії права, соціальної філософії, етики, правознавства, зокрема кримінального, конституційного, аграрного, екологічного права, кримінології, медицини, а також соціології, педагогіки та актуальних проблем юридичної освіти і морально-правового виховання особистості як складових системи національного виховання в сучасних умовах соціокультурного розвитку.

Для викладачів, докторантів, аспірантів, студентів гуманітарних закладів вищої освіти.

УДК 17+177: 340.12

© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2019

© Оформлення. Видавництво «Право», 2019